

CENTER FOR
THE DEFENCE OF
THE INDIVIDUAL

המוקד להגנת הפרט

مركز الدفاع عن الفرد

תאריך: 9.6.2016
בתשובה נא לציין: 35695

**בדואר רשום ובפקס: 08-
9193900**

לכבוד
רב גונדר עפרה קלינגר
נציבת שב"ס
ת.ד. 81
רמלה 7210002

רחוב אבו עוביידה 4
ירושלים 97200
טל. 02.6283555
פקס. 02.6276317

شارع أبو عبيده ٤
القدس ٩٧٢٠٠
هاتف. ٠٢. ٦٢٨٣٥٥٥
فاكس. ٠٢. ٦٢٧٦٣١٧

mail@hamoked.org.il
www.hamoked.org.il

שלום רב,

הנדון: הזכות של כלואים ביטחוניים קטינים לקשר טלפוני עם בני משפחה

1. הריני לפנות אלייך בנושא שבנדון, כדלקמן.
2. המוקד להגנת הפרט (להלן: "המוקד") מסייע מזה שנים רבות לאסירים ועצורים פלסטינים הכלואים בישראל לממש את זכויותיהם.
3. בבתי הכלא השונים ברחבי הארץ, וכן בכלא עופר שהוקם בגדה המערבית, מוחזקים כיום כ-400 כלואים קטינים פלסטינים בגין עבירות ביטחוניות.
4. סיווגם של אותם קטינים כ"ביטחוניים" לא נעשה מכוח הוראה שבחוק. אף בפקודת הנציבות 03.02.00 "כללים ביחס לאסירים ביטחוניים" ובפקודה 04.08.00 "החזקת קטינים במעצר/מאסר" לא נקבע במפורש ובצורה נחרצת, איזו הגדרה חלה על קבוצת הכלואים הנ"ל.
5. על אף זאת, קטינים פלסטינים הכלואים בגין עבירות ביטחון, מוחזקים באותם תנאים שבהם מוחזקים אסירים "ביטחוניים" בגירים, על כל ההגבלות הקיצוניות הכרוכות בכך.
6. דוגמא לאחת ההגבלות החלות גם על קבוצת הכלואים הנ"ל היא מניעת קשר טלפוני עם בני משפחה; אסירים "ביטחוניים" (שרובם הגדול פלסטינים) אינם זכאים לשיחות טלפון ואינם מקיימים שיחות טלפון בכל שלבי החזקתם בכלא.
7. לא למותר לציין, שאף סיווג האסירים כ"ביטחוניים" אינו סיווג שמקורו בחוק, אלא מהווה סיווג אדמיניסטרטיבי שנקבע ע"י שב"ס, ובהסתמך עליו מסדיר את תנאי החזקתם של קבוצה גדולה של כלואים.
8. אין חולק שכלל הקטינים חווים את המאסר באופן שונה ממבוגרים, הן מבחינת ההשלכות הנפשיות של המאסר עליהם, והן מבחינת היכולת שלהם לעמוד בתנאי משמעת נוקשים. עצם המעצר עשוי להשפיע קשות על שלומו הגופני והנפשי של הקטין ועל התפתחותו.
9. הן המשפט הבינלאומי והן המשפט הישראלי הכירו ואף קבעו בחקיקה ובפסיקה שכליאת קטינים תיעשה תוך שמירה על כבודו ומתן משקל ראוי לשיקולים על שיקומו, הטיפול בו, שילובו בחברה וזאת בהתחשב בגילו ומידת גרותו.
10. למרות זאת, החזקתם של קטינים פלסטינים בישראל נעשית ללא הבחנה מאוכלוסיית הבגירים ה"ביטחוניים". ושוב, על אף שהחלת תנאים מגבילים ככאלה החלים על אסירים "ביטחוניים" בגירים, לא הוסדרה בחקיקה, וככל שמדובר בקטינים הכלואים בגין עבירות ביטחון, שב"ס לא מסדיר תנאי החזקתם באופן ההולם את הצרכים המיוחדים של אוכלוסייה זו.
11. את האיסור על שיחות טלפון יש לראות בתוך מכלול תנאי המאסר של הקטינים המסווגים ע"פ שב"ס כ"ביטחוניים". במשמורת שב"ס מצויים קטינים פלסטינים רבים, שעל פי החוק הצבאי ניתן להטיל עליהם עונש מאסר החל מגיל 12. ילדים

אלה ניטלים ממשפחותיהם ומושלכים אל תוך הריק של חלל בית הכלא בהיעדר שירותי תמיכה ואף שירותי סיוע סוציאלי מכל סוג. החזקתם של הקטינים הפלסטינים בצורה זו פוגעת בצורה קשה בסיכוייהם להשתקם.

12. ברי כי, החזקתם של הקטינים הפלסטינים בצורה הנ"ל כלל אינה מתחשבת בגילם.

13. מלבד אי קבלת טיפול סוציאלי או שיקומי, החלת הכללים ביחס לאסירים ביטחוניים על הקטינים הפלסטינים משמעה כי גם אותם קטינים יהיו מנותקים מהעולם החיצון והקשר היחיד עם החוץ יהיה באמצעות ביקורי בני משפחה מדרגה ראשונה. ביקורי משפחה אלו נערכים בחדר סגור כשמחיצת זכוכית עבה מפרידה בין הכלוא למבקר, כך שכלל לא מתאפשר מגע פיזי.

14. על אף שביקורי משפחה נערכים, נכון להיום, פעם בשבועיים, רבים מבני המשפחות אינם מבקרים כלל, בשל מניעה ביטחונית או קשיים אחרים בהגעה לבתי הכלא הדורשת אישור כניסה לישראל.

15. לקבוצת כלואים זו מאפיינים ייחודיים נוספים. הרוב המכריע של הקטינים הפלסטינים נשפט על פי תחיקת הביטחון הצבאית בשטחים. העונשים הנקבעים לפיה הם חמורים ביותר מאלה הנקבעים בישראל.

16. כשמדובר בעונשי מאסר שהם ארוכים ביותר בהשוואה לעבירות דומות בקרב אסירים פליליים, מתגבר הצורך לקשר עם העולם החיצון.

17. יודגש כי האיסור על קשר טלפוני אינו דבר מוגבל בזמן, אינו משתנה, ואף אינו כפוף לבדיקה אינדיבידואלית והוא חל על כלל האסירים הביטחוניים באופן שווה ללא החרגת קבוצת הקטינים שביניהם.

18. כמובן שהנימוק הנטען לא אחת על ידכם הוא סכנה ביטחונית, אלא שקיימת בעייתיות בעצם קביעה קטגורית שבכוחה להגביל ואף לשלול זכויות יסוד, במיוחד כשעסקינן בהגבלות שמקורן בהוראה אדמיניסטרטיבית ולא בחקיקה.

19. טענה של סכנה ביטחונית המתייחסת לכלל האסירים הביטחוניים באופן שווה ללא בחינה אינדיבידואלית או החרגת קבוצות מסוימות מכתובה מצב עובדתי בו כלואים קטינים שנשפטים לרוב בגין עבירות קלות כגון פרסומים בפייסבוק או השתתפות בהפגנות מהווים פוטנציאל סיכון הזהה למי שנשפט בגין עבירות שיש בהם כדי לפגוע בחיי אדם.

20. בהינתן כל אלו, ברי כי המדובר בהתנהלות הפוגעת בזכויות יסוד, בלתי חוקתית, מפלה ובלתי מיידתית. האיסור הגורף הכללי שאינו מתחשב בקבוצת הקטינים מעיד על אי התחשבות בגילם של אותם קטינים ובהתפתחותם.

21. החזקת קטין בכלא בתנאים נוקשים של גישה לביקורי משפחה עם מניעה גורפת ומוחלטת לשיחות טלפוניות עם בני משפחותיהם **מאיינת את זכותם של אותם קטינים לחיי משפחה ולקשר עם משפחתם באופן בלתי אנושי.**

22. לא זו בלבד, אלא שמניעת קשר טלפוני עם המשפחה עלולה לפגוע בזכויות יסוד נוספות כגון הזכות ליצוג הולם והזכות לבריאות. מטבע הדברים, קטינים אינם מודעים מספיק לזכויותיהם וקשר טלפוני עם המשפחה עשוי להקל על עניין קבלת ייצוג הולם בכך שהקשר עם עורך דינו יהיה גם באמצעותם. כמו כן, לא יהיה על הקטין להסתמך רק על ביקורי עורך-הדין בכלא על מנת להתעדכן בסטטוס הטיפול בעניינו וגם במידה ויידרש לדווח לו על אירועים המצריכים טיפול משפטי. באותו אופן נפגעת גישתם לזכות לבריאות.

23. לא למותר לציין, כי פקודת הנציבות מאפשרת שיחה טלפונית לאסיר "ביטחוני" רק במקרים הומניטאריים כגון מוות, חתונה ומחלה, וזאת רק באישור מפקד הכלא. כמובן, כלל זה חל גם על הקטינים שביניהם.

24. עניינם של כלואים קטינים המסווגים כ"ביטחוניים" הוא דוגמא לחוג רחב של מקרים הומניטאריים בתוך אוכלוסיית האסירים הביטחוניים אשר הפקודה חלה עליהם באופן עיוור.

25. שלילת קשר עם העולם החיצון, באמצעות שיחות טלפון, אינה מתחייבת מעצם המאסר, הגם שהיא מוגבלת מאד על ידו. היפוכו של דבר, היא בגדר זכות יסוד לכבוד האדם, לקיום חיי אנוש תרבותיים וחברתיים. דברים אלה נאמרו לא אחת על ידי בית המשפט עליון. בבג"ץ 4463/94 גולן נ' שב"ס אומר השופט מצא: "**ביחס לכמה צורכי אנוש, בסיסיים, להם זקוקים האסירים, הנטייה היא שלא להתיר**

- כל פגיעה; ועם צרכים אלה נמנים "לא רק זכותו של האסיר לאכילה, שתיה ולינה, אלא גם סדרי אנוש תרבותיים מינימאליים של אופן סיפוק צרכים אלה".
26. דברים אלה נאמרו בעניינו של אסיר בגיר. כמובן הדברים חשובים ביתר שאת כשעסקינן בקטין.
27. למרות זאת קטינים רבים לא מצליחים לממש את זכויותיהם אלו בשל מניעת האפשרות לקשר טלפוני עם הוריהם ואחיהם, וכאמור גם בשל מנגנון הביקורים החל על אסירים "ביטחוניים". כך, הערוץ היחידי שנותר פתוח לקטינים אלו – ולאסירים ביטחוניים בכלל – הוא עניין שליחת המכתבים ואין חולק שערוץ זה אינו מממש את הזכות לחיי משפחה. אין אות כתובה, כפגישה בין ילד להורו או כשיחה ביניהם.
28. באופן דומה אומר בית המשפט העליון בע"פ 4102/08 דירבאסי נ' מ"י: "לדידנו קטין (או בגיר צעיר מאד) שהוא אסיר ביטחוני, ראוי שיהיו לגביו מסגרות מתאימות ברוח האמור מעלה, וזאת מבלי לגרוע מהענישה גופה, כן ראוי שיבדקו הסדרי הביקור והתקשורת עם המשפחה, שלגבי קטינים משמעותם חשובה ביתר שאת".
29. בידודם של כלואים קטינים המסווגים כביטחוניים מהעולם החיצוני והטלת מגבלות כה רבות עליהם ובאופן עיוור, גורמת לפגיעה חמורה בזכויות היסוד שלהם ומתעלמת מצרכיהם כבני אדם בכלל וכקטינים בפרט. תנאי החזקתם אינם מתיישבים כלל עם אחריות שב"ס לרווחתם של הכלואים והם אף פועלים לדיכויים המעשי והנפשי.
30. אנו פונים אליכם על מנת שתאפשרו לקבוצת הקטינים שבאסירים ה"ביטחוניים" לקיים שיחות טלפוניות עם בני משפחתם ובכך לשים קץ לסבל ולעוול הנגרם לאותה קבוצה של כלואים.
31. כל החלטה אשר תשמר את האיסור הגורף על קיומן של שיחות טלפון המוטל על כלל הקטינים המסווגים כ"ביטחוניים", תשמר גם פגיעה אנושה ובלתי מוצדקת בזכויות יסוד של קטינים הנוגדת הן את החוק הבינלאומי והן את החוק הישראלי.
32. להתייחסותכם ולטיפולכם המהיר אקדים תודה.

בכבוד רב,

נדיה דקה, עו"ד